

Վահե Հովսեփյան

ԽՈՋԱԼՈՒԻ ՌԱԶՄԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆԸ

Բանալի բառեր– Խոջալու, հումանիտար միջանցք, ազատագրական գործողություն, ադրբեջանական քարոզչություն:

Խորհրդային Միության գոյության ողջ ընթացքում հայ ժողովուրդը մոռացության չէր տվել Արցախյան հիմնահարցը: Անհրաժեշտ էր վերականգնել պատմական արդարությունը և Արցախը միացնել մայր Հայաստանին: Այդ հիմնահարցի ավելի ընդգրկուն արժարժունը սկսվեց հատկապես այն ժամանակ, երբ որպես ԽՍՀՄ առաջին քարտուղար ընտրվեց Մ. Գորբաչովը: Նրա քաղաքականությունը հնարավորություն տվեց, որ Արցախյան խնդիրը քննարկման և հանրահավաքների առարկա դառնա: Հայ ժողովուրդը պահանջում էր Արցախը վերադարձնել մայր հայրենիքին: Սակայն թե՛ Բաքուն և թե՛ Մոսկվան չէին պատրաստվում հարցին արդարացի լուծում տալ:

ԽՍՀՄ գոյության վերջին շրջանում Արցախի հայության նկատմամբ ադրբեջանական իշխանությունները սկսեցին լայնամասշտաբ ագրեսիա, որն ավելի արյունալի դարձավ ԽՍՀՄ փլուզումից հետո: Անհրաժեշտ էր անհապաղ ապահովել Արցախի բնակչության անվտանգությունը և կազմակերպել ինքնապաշտպանական ուժեր, որոնք էլ պետք է ճնշեին ադրբեջանական կրակակետերը: Այդ կրակակետերից մեկն էլ քաղաք հռչակված¹ Խոջալու բնակավայրն էր, որը հատուկ մշակված քաղաքականության արդյունքում բնակեցվել էր ադրբեջանցիներով և մասամբ մեսխեթի թուրքերով²:

Խոջալուն անհրաժեշտ էր օր առաջ ազատագրել, ինչի շնորհիվ Խոջալուից Ստեփանակերտի վրա գնդակոծությունները կդադարեցվեին³, Ստեփանակերտ-Ասկերան ճանապարհին սպառնացող վտանգը կչեզոքացվեր, քաղաքի մոտ գտնվող Արցախի միակ օդանավակայանը կլիներ հայկական կողմի վերահսկողության տակ (Հայաստանի հետ օդային և ճանապարհային կապի խոցելիությունը ծանր իրավիճակի մեջ էր դրել Ստեփանակերտի բնակչությանը): Բնակավայրի ազատագրումը ապահովելու էր նաև Շուշիի ազատագրման գործողության հաջող կազմակերպումը:

Գործողության ժամանակ Խոջալուում գտնվում էր 1000-2500 մարդ, ներառյալ՝ զինված ստորաբաժանումների անդամները⁴, չնայած նրան, որ ադրբեջանական կողմին հնարավորություն էր տրվել խաղաղ բնակչությանը դուրս բերել բնակավայրից: Նախքան գործողություններ սկսելը ադրբեջանական կողմին հայտնի էր բնակչության դուրսբերման հնարավոր ուղին, որի մասին մենք տեղեկանում ենք Խոջալուի ազատագրումից հետո քաղաքում հայտնաբերված փաստաթղթերից մեկի բովանդակությունից: Փաստաթուղթը վերցված է Արկադի Տեր-Թադևոսյանի անձնական արխիվից⁵: Բնակավայրը պաշտպանում էին 160 աշխարհագորայիններ և Ադրբեջանի ՆԳՆ հատուկ նշանակության ոստիկանական ջոկատները և բանակի զինվորները: Գործողությունը սկսելու բոլոր հնարավոր ուղղություններում ադրբեջանցիները տեղադրել էին գնդացիներ: Բացի այդ ամենավտանգավոր տեղերում կառուցվել էին բետոնե թաքստոցներ, իսկ ճանապարհները փակված էին բետոնե սալիկներով: Քաղաքում կային զրահամեքենաներ (ԵՄՔ) և 2 «Գրադ» համակարգեր: Ավելացնենք նաև այն, որ Խոջալու տանող բոլոր ուղղությունները հարթավայրային էին և ազատ կարող էին գնդակոծվել⁶:

Նախքան գործողություն սկսելը հայկական կողմը փորձել է բանակցություններ վարել ադրբեջանական կողմի հետ՝ զոհվածներին փոխանակելու, ինչպես նաև Խոջա-

¹ Աթանեսյան Վ., Խոջալու. հանցագործության անատոմիա: Ստեփանակերտ, 2013, էջ 8:

² Жирохов М., Меч и огонь Карабаха. М., 2012, с. 83-84.

³ «Ազգ» եռօրյա թերթ, № 10, 12 փետրվար, 1992, էջ 2:

⁴ Демоян Г., Мелик-Шахназарян Л., Ходжалинское дело: особая папка: Е., 2003, с. 16.

⁵ Տե՛ս հավելված 1:

⁶ Мелик-Шахназарян Л., О войне и победе, том I, Е., 2015, с. 280.

լուի խաղաղ բնակչությանը բնակավայրից դուրս բերելու համար: Սակայն ադրբեջանական կողմը հրաժարվել էր բանակցել: Այս փաստի մասին մենք տեղեկանում ենք Ա. Տեր-Թադևոսյանի անձնական արխիվից¹: Գրոհից մի քանի օր առաջ հայկական կողմի ներկայացուցիչները, օգտագործելով ռադիոկապը, մի քանի անգամ տեղեկացնում են Խոջալուի ադրբեջանական ղեկավարությանը գործողության նախապատրաստման մասին: Այն, որ այդ ինֆորմացիան փոխանցվել և հասանելի է եղել ադրբեջանական կողմի համար, վկայում են ադրբեջանական թերթերը²: Միջանցքի մասին գիտեր նաև Խոջալուի քաղաքապետ Է. Մամեդովը³:

Խոջալուի ազատագրման գործողությունը մշակվել և իրագործվել է Ա. Տեր-Թադևոսյանի հրամանատարությամբ⁴: Գրոհը պետք է իրականացվեր չորս ուղղություններով՝ 1.Մեհտիշենի (հրամանատար՝ մայոր Արոյան), 2. Նորագյուղի (հրամանատար՝ Վ. Զիտյան), 3.Քյաթուկի (հրամանատար՝ Ս. Օհանյան), 4. հատուկ նշանակության (հրամանատար՝ Ս. Հակոբյան)⁵:

Հրամանատարների և մասնակից ջոկատների թվակազմի մասին կարող ենք տեսնել նաև «Խոջալուի ազատագրման ծրագրում», որը պահպանվել է Ա. Տեր-Թադևոսյանի անձնական արխիվում⁶:

Գործողությունը սկսվեց 1992 թ. փետրվարի 26-ին ժամը 22⁰⁰-ին: ԼԴՀ ինքնապաշտպանական ուժերի ստորաբաժանումները միջանցք էին թողել գյուղի բնակչության համար՝ գործողությունների գոտուց անվտանգ հեռանալու նպատակով⁷:

Ադրբեջանական կողմը ոչինչ չէր ձեռնարկել խաղաղ բնակչությանը դուրս բերելու համար: Սա կարող է ունենալ միայն մեկ բացատրություն, այն է՝ ադրբեջանական կողմը ցանկացել է խաղաղ բնակչությանը թողնել տեղում՝ նրան որպես կենդանի վահան օգտագործելու համար:

Գործողությունը ավարտվեց փետրվարի 26-ին՝ առավոտյան ժամը 4-ին: Արդյունքում հայկական կողմից զոհվեց 6 և վիրավորվեց 12 հոգի: Հակառակորդը տվեց 11 զոհ և 37 գերի: Խոջալուում մնացած շուրջ 700 խաղաղ բնակիչներ հանձնվեցին ադրբեջանական կողմին 1992 թ. մարտի 28-ին⁸:

Խոջալու բնակավայրում գտնվողների մեծ մասը բաց թողնված «միջանցքով» հեռացան, սակայն Աղդամի մատույցներում սեփական զինյալները նրանց կրակով դիմավորեցին և գնդակահարեցին⁹:

Փախստականների սպանության վերաբերյալ իր տեղեկություններն է հաղորդում արցախյան պատերազմի առաջին հետախուզադիվերսիոն ջոկատի հրամանատար Վ. Վարդանովը, որը այդ ժամանակ հետախուզական աշխատանքներ էր իրականացնում Նախիջևանի գյուղի շրջանում, և կարելի է ասել, որ ականատես է եղել Խոջալուի խաղաղ բնակչության ոչնչացմանը: Վ. Վարդանովը նշում է, որ ադրբեջանական զինվորները, հնարավոր է, որ սխալմամբ երկու դիրքերից խաչածև կրակ են բացել դեպի Նախիջևանիկ շարժվող խոջալեցիների վրա՝ կարծելով, որ վերջիններս հայեր են¹⁰:

¹ Մանրամասն տե՛ս հավելված 2:

² «Доклад правозащитного центра «Мемориал» о массовых нарушениях прав человека, связанных с занятием населенного пункта Ходжалы в ночь с 25 на 26 февраля 1992 г. вооруженными формированиями».
<http://www.memo.ru/hr/hotpoints/karabah/Hojaly/Chapter1.htm> դիտվել է 27.03.2017:

³ Демоян Г., Мелик-Шахназарян Л., Ходжалинское дело: особая папка: Е., 2003, с. 17.

⁴ Тер-Тадевосян А., Анализ боевых действий в Арцахе (июль 1991-июль 1992 гг.), «Ուղեգրագրության և անվտանգության հարցեր», Ե., 2007, էջ 569:

⁵ Վարդանյան Հ., Շուշիի ազատագրումը, Ե., 2007, էջ 23-24:

⁶ Տե՛ս հավելված 3:

⁷ Тер-Тадевосян А., Анализ боевых действий в Арцахе (июль 1991-июль 1992 гг.), էջ 569:

⁸ «Доклад правозащитного центра «Мемориал» о массовых нарушениях прав человека, связанных с занятием населенного пункта Ходжалы в ночь с 25 на 26 февраля 1992 г. вооруженными формированиями».
<http://www.memo.ru/hr/hotpoints/karabah/Hojaly/Chapter1.htm> դիտվել է 27.03.2017:

⁹ Վարդանյան Հ., Շուշիի ազատագրումը, Ե., 2007, էջ 26:

¹⁰ Կանավորական շարժումը թուրք-դարաբաղյան պատերազմի ժամանակ, «Հայրենատիրություն» ձմեռ-գարուն 2014, դաս ժՐ - 26.02.2014թ. բանախոս՝ Վովա Վարտանով, Տե՛ս <http://www.modusvivendicenter.org/hy/node/446> դիտվել է 03.03.2017

Փաստերը վկայում են, որ հումանիտար միջանցքով դուրս եկած բնակչությունը ոչնչացվել է Ադդամի մոտակայքում, որն էլ դուրս էր հայկական ինքնապաշտպանական ուժերի վերահսկողությունից:

Ահա այս իրադարձություններն են, որ ադրբեջանցիները օգտագործում են հայերին ադրբեջանցիների նկատմամբ այսպես կոչված «ջարդ» կամ այսպես կոչված «ցեղասպանություն» կազմակերպելու մեջ մեղադրելու համար¹:

Դիակների ուսումնասիրությունից և ադրբեջանական կողմի հաղորդած տվյալներից պարզվել է, որ նրանց սպանել են հիմնականում դիմահար կրակով: Այս մասին նշում է նաև Ա. Տեր-Թադևոսյանը. «Նրանք սպանվել էին դիմահար կրակով, այլ ոչ թե հետևից են կրակել»², այսինքն՝ նրանց սպանողները եղել են Ադդամում գտնվող ադրբեջանական զինվորները:

Նախիջևանիկ գյուղի մոտակայքում տեղի ունեցած սպանությունների վերաբերյալ շատ փաստեր պարզ են դառնում այն բանից հետո, երբ մենք ծանոթանում ենք Ս. Աբասովի հուշերին, որը նահանջողների թվում է եղել: Վերջինիս խոսքերով իրենց ադրբեջանական կողմը ռադիկալացրել էր, որ Նախիջևանիկ գյուղը գտնվում էր իր ձեռքում³: Այսինքն՝ խոջալուում գտնվողները, ելնելով այդ տեղեկությունից, ենթադրել էին, որ Նախիջևանիկն անվտանգ է և հումանիտար միջանցքով դուրս գալով՝ շարժվել այդ ուղղությամբ, ինչից հետո Նախիջևանիկ տանող ճանապարհին ադրբեջանական զինված ջոկատները վերջիններիս ենթարկել են գնդակոծման:

Այսպիսով կարելի է եզրակացնել, որ հայկական կողմը բոլոր հնարավոր միջոցները ձեռնարկել էր նվազագույնի հասցնելու համար խաղաղ բնակչության շրջանում զոհերի հավանականությունը. խոջալեցիների սպանությունները տեղի են ունեցել ադրբեջանական կողմից վերահսկվող տարածքում:

Ադրբեջանի նախագահ Ա. Մուրալիբովն այս դեպքերի վերաբերյալ իր հարցազրույցներից մեկում հետևյալ միտքն է արտահայտել. «Ինչպես վկայում են այն ադրբեջանցիները, որոնք փրկվել են, այդ ամենը կազմակերպվել է, որպեսզի առիթ լինի իմ հրաժարականի համար: Ինչ-որ ուժ է գործել նախագահին վարկաբեկելու նպատակով: Կարելի է ենթադրել, թե ինչ-որ մեկը շահագրգռված է եղել այն բանում, որ փաստաթղթերը հետո ցուցադրվեն Գերագույն խորհրդի նստաշրջանում, և այդ ամենն ուղղվի իմ անձի դեմ [հնարավոր է, նկատի ունի ազգային ճակատը-Վ. Հ.]»⁴: Այդպիսով՝ ադրբեջանական ազգային ճակատի առաջնորդները հիմք էին ստեղծում, որպեսզի Ա. Մուրալիբովին մեղադրեն այն բանում, որ նա վճռականություն չի ցուցաբերում արցախյան հարցը հոգուտ Ադրբեջանի կարգավորելու համար: Նրան էին մեղադրում խոջալեցիների հետ կատարվածի համար: Այդ ամենը ապացուցվում է դեպքերի հետագա զարգացման ընթացքում:

Այսպես՝ դեպքի վայրում՝ Ադդամի մոտակայքում, փետրվարի 29-ին և մարտի 2-ին տեղի են ունեցել նկարահանումներ: 1992 թ. մարտի 2-ին, երբ իրականացվեցին երկրորդ նկարահանումները, լրագրողները նկատեցին, որ դիակների դիրքը գետնի վրա փոխվել էր, իսկ վնասվածության աստիճանն ակնհայտորեն աճել էր: Այդ ամենը նկատել էր նաև լրագրող Չ. Մուստաֆաևը⁵, որի մասին զեկուցել էր Ա. Մուրալիբովին, որը նրան խորհուրդ էր տվել լքել, հակառակ դեպքում նրան կարող էին սպանել⁶:

Վերը նշված նկարահանումների կադրերը հետագայում ցուցադրվեցին նախ՝ Ադրբեջանի Գերագույն խորհրդի նստաշրջանում, ապա նաև հեռուստատեսությամբ, որից հետո բողոքի ակիբ բարձրացավ Ադրբեջանի նախագահ Ա. Մուրալիբովի դեմ: Մարտի 6-ին Մուրալիբովը հրաժարական տվեց⁷:

¹ Այս մասին Տե'ու Ходжалы. Хроника геноцида. Баку, 1993.

² Արկադի Տեր-Թադևոսյանի հետ հեղինակի հարցազրույցից, որը տեղի է ունեցել 07.03.2017:

³ Мелик-Шахназарян Л., նշվ. աշխ., էջ 288:

⁴ Դանիելյան Վ., Արցախը չսանձած մտույզ, Ե., 2001, էջ 161-162:

⁵ Ամիսներ անց Մուստաֆաևը զոհվում է լրագրողական պարտքը կատարելիս, շատ հնարավոր է, որ նրան սպանել են Ադրբեջանի ազգային ճակատի ներկայացուցիչները՝ լքեցնելու համար:

⁶ Мелик-Шахназарян Л., О войне и победе, том I, с. 287.

⁷ Мелик-Шахназарян Л., Демоян Г., Ходжалинское дело: особая папка: Е., 2002,

1992 թ. փետրվարի 26-ին Արցախի ինքնապաշտպանական ուժերի կողմից ազատագրական գործողության իրականացումից հետո պաշտոնական Բաքուն այդ դեպքերի վերաբերյալ տարբեր տեղեկություններ է տարածում՝ հայերի կողմից իրականացված խոջալեցիների այսպես կոչված «ջարդերի», հունանիտար միջանցքի չտրամադրման և այլ խնդիրների վերաբերյալ, որոնք նպատակ ունեն վարկաբեկել հայ ինքնապաշտպանական ուժերին: Այդ քաղաքականությունը չի իրականացվում պատահականորեն, քանի որ դրա հետևում թաքնված են Ադրբեջանի շահերը:

Այսպես՝ «Փետրվարի 26-ին թուրքական հեռուստատեսությունը, հենվելով Ադրբեջանի ներքին գործերի նախարարի տվյալների վրա, հաղորդեց, թե խոջալուում սպանվել են ավելի քան 100 ադրբեջանցիներ: Հետագա հաղորդումներում սպանվածների թիվը բարձրացավ ընդհուպ մինչև 1230-ի: Փետրվարի 28-ին Թուրքիայի արտգործնախարար Հ. Չեթինի Բաքու կատարած այցի կապակցությամբ թուրքական հեռուստատեսությանը տված հարցազրույցի ընթացքում Ա. Սուբալիբովի հայտարարությունից հետո վերոհիշյալ թիվը ենթարկվեց մասնակի կրճատման և հաստատվեց «ավելի քան 1000 կին, տղամարդ և երեխաներ» վերջնական տեսքով»¹: Արդեն հաջորդող տարիներին ադրբեջանական արտաքին քաղաքական մեքենան մեծ աղմուկ բարձրացրեց միջազգային ասպարեզում՝ հայկական կողմին մեղադրելով այսպես կոչված «ցեղասպանության» մեջ²: Այժմ ադրբեջանական կողմը նշում է, որ սպանվածների թիվը եղել է 613³:

Ադրբեջանը պաշտոնապես «ցեղասպանությունը» սկսեց նշել 1998 թ.՝ Հ. Ալիևի նախագահության շրջանում: Կարելի է ենթադրել, որ դա արվում էր երկակի նպատակով: Նախ՝ այդ քաղաքականությամբ Ադրբեջանը փորձում էր շեղել իր բնակչության ուշադրությունը ներքին խնդիրներից և հետո՝ այդ կերպ միջազգային հանրության աչքերում հայկական կողմին ներկայացնում է որպես «ջարդարարի»: Այժմ այդ իրադարձությունների վերաբերյալ ստեղծված են բազմաթիվ կայքեր, որոնք ադրբեջաներեն, ռուսերեն, անգլերեն և այլ լեզուներով ներկայացնում են ադրբեջանական պաշտոնական տեսակետները⁴:

Այսպիսով՝ հայկական ուժերի ինքնապաշտպանական գործողությունն ադրբեջանական կողմն արդեն երրորդ տասնամյակն է՝ փորձում է ծառայեցնել իր շահերին՝ չխորշելով հայկական կողմին մեղադրել այն հարցում, որի միակ պատասխանատուն հենց ադրբեջանական կողմն է:

Vahe Ovsepyan. Военная операция в Ходжалу,-В статье рассматриваются подробности военно-освободительной операции Ходжалу, предоставление гуманитарного коридора, цель которого было спасение жизни азербайджанских мирных жителей.

Подчеркивается тот факт, что именно азербайджанские войска организовали инцидент, который принимают в качестве геноцида. В государственной пропаганде Азрбайджане важное место дается тому, что действия армянских сил самооборны представляются как «попытка уничтожения людей» или «акт геноцида».

Ключевые слова: Ходжалу, гуманитарный коридор, освободительная операция, азербайджанская пропаганда.

Vahe Hovsepyan. Military operation in Khojalu,-Some details about the liberation of Khojalu by the Armenian self-defence forces and the provision of the humanitarian corridor by them are described in the article.

http://www.armenianhouse.org/mshakhnazaryan/docs-ru/khojaly_f/khojaly.html, դիտվել է 28.03.2017

¹Թուրք ազերի քարոզչությունը, «Ազգ» եռօրյա թերթ, № 16, 4 մարտ, 1992, էջ 5:

²ՀակոբյանՏ., ԼՂՀ իռչակումը և պետական շինարարության գործընթացը (1991-1994 թթ.): Ե. 2011, էջ 53:

³Ходжалинский геноцид, Фонд Гейдара Алиева, Баку 2015, с. 22.

⁴ http://www.azerbaijan.az/portal/Karabakh/Genocide/genocide_r.html, <http://1905.az/ru/ходжалинский-геноцид-в-объективе-ино/>, դիտվել է 28.03.2017

The fact, that Azerbaijani side had organized that incident and tries to represent the operation as an act of genocide or massacre is highlighted in the article. In the Azerbaijani propaganda an important role is given to the efforts to discredit Armenian self-defence forces.

Key words: Khojalu, humanitarian corridor, liberating operation, Azerbaijan's propaganda.

Հավելված 1

Сведения о возможных путях массового вывода населения г.Ходжалы

1. Из г.Ходжалы можно пройти пешком по газопроводу до армянского села Кятук. Ниже указанного села и с.Нахчываник Аскеранского района имеется возможность дойти до азербайджанского села Шелли агдамского района. (Расстояние около 20 км.)
2. Из г.Ходжалы через поле т.н. Сергали с правой стороны свиноводческой фермы Сунджинка, с левой стороны Нового Норагюха, слева от кормзавода, переходя речку Илис вблизи высокого орехового дерева можно дойти до имеющегося там сада (тутовые деревья). После разведки ниже дачного хозяйства и зимнего пастбища слева от армянского села Сардарашен и Фаррух можно дойти до села Алиагалы (Хачын) Агдамского района. 16 февраля с.г. по указанной тропинке в Агдамской район прибыли жители г.Ходжалы Оруджев Гасан и Мусаев Имамверди, которые перегнали свой скот (8 коров-2 лошади). На наше предложение житель г.Ходжалы Мусаев Мисир Иса оглы согласился быть проводником, в настоящее время проживающий в с. Сейдли Агдамского района. (Расстояние примерно 40 км.) По обоим дорогам можно пройти только пешком, при поддержке вооруженных групп и БТР со стороны Агдамского района. Имеется возможность по этой дороге перебраться в г.Ходжалы танками, однако необходимо при этом отработать варианты по отвлечению внимания противника из указанной зоны.

Дежурный УМНБ Азерб. Республики
по Карабаху С. Б. Бахтияров
Копия сведений 17.02.92 г. передана руководителю штаба МО т.
Гаджиеву Ф. был
представлен Мусаев М., который согласился быть проводником.

ОБОЩЕННАЯ СРОДКА

на 23 февраля 1992 г.

В 4.00 22 февраля 1992г. армянские вооруженные отряды произвели интенсивный обстрел села Ахары Бейсалжи из района города Мартуни, а затем перешли в наступление и захватили село, а затем двинулись на юг и захватили село Дилагарда.

По предварительным данным убитых 15 человек и около 20 пленных в плен.

После захвата указанных сел вооруженные отряды двинулись в город Сизули. Жители города в паническом состоянии покидают город.

При наступлении армянские боевики использовали 1 танк, БМП, 3 БРДМ, экипажи которых предположительно укомплектованы военнослужащими русской национальности.

Город Ходжалы подвергается интенсивному обстрелу со стороны города Ханкенди и Аскеранского района со всех видов оружия. Жители убиты и ранены, разрушено большое количество домов. В направлении Ханкенди на Ходжалы выдвигаются дополнительные силы около 20 танков, и БТР.

Армянские боевики, на 4 км со стороны Горисского района углубились на 3 - 4 км. на территорию Кубатлинского района и против села Алигулишагы. В ходе боев убито и ранено 2 человека. По проверенным данным в нападении участвуют военнослужащие русской и узбекской национальности.

Армянская сторона предложила провести встречу на границе Аскеранского района с целью обмена заложников и трупов. По полученным данным у них имеется 46 пленников из села Карадаглы и 120 трупов из села Дашалты.

21.02.92г. в 14.00 была проведена встреча с представителями Кафанского, Горисского и Сисианского районов. С нашей стороны на встрече принимали участие прокурор, начальник милиции, начальник ГОМБ и 1-й заместитель главы исполнительной власти района. Такой же состав был со стороны Лачинского района. Достигнута договоренность, приграничные села не обстреливать.

В ночь с 22 на 23 февраля 1992г. группа людей 15-20 человек, в военной форме, одежды, русской национальности на

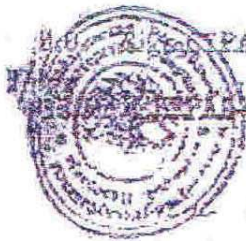
Кроме автоматичеке боевойе навадения на элания штаба
Кавказского батальона. В результате полностью разрушен
пятиэтажный дом человека из состава батальона.

Содержание:

1. Армянские вооруженные отряды превращаю-
тально совместно с личным составом 366 ИСН с ис-
пользованием техники и вооружения воюют продолжи-
тельно захват азербайджанских сел, уничтожения и вы-
теснения азербайджанского населения, но только в На-
горной части Карабаха, но не на приграничных рабо-
тах с Карабахом.

2. С целью введения нас в заблуждения, и для
внутреннего времени, под разными предлогами армянская
сторона идет на переговоры, а сами готовят опе-
рацию против наших населенных пунктов и наступают
на наши деревни.

3. Для введения времени нашими представителями
нецелесообразно при предложении со стороны врага о
переговорах, затягивать время переговоров с целью
исключения намерений армянской стороны и только по-
сле определения истинных намерений армии пойти на
переговоры.

МИНИСТРА ОБОРОНЫ АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

М. А. МАНЮР

МУСАЕВ В. А.

Министр Манюров

Расчет сил и средств

НАПРАВЛЕНИЯ	Подраздел.	К-во лиц	Автомобильная						Резерв призыва
			РПГ-7	АГС 12	ДПК СВФ	АКМ	АКБ	СВФ	
№1 Мехдишен Бочо	САСУН (АФ) 21	1		1	10	10		Камб - 15 Авг - 15	
	СУРИК (Сев) 14	1		1	6	7		Свд - 200 Мог - 200	
	Аева 20	1		1			1	Сопер - 300 АГБ - 300	
	АКАП (Мал) 17		1	2			2	(Автом.)	
	Виталик (РН) 20	1	1	2			1		
	Брота 22	2	1	2					
	АФО 12			2	5	5			
Всего №1		126	6	2	10				
№2 НОВАГОК Вилер	3р (Турк) 25	1	1	3				Варо - 1000 Соп - 200 Свд - 200 Мог - 400 АГБ - 300	
	9р (Юра) 30	1		1					
	Арамо 22	1		2					
	ГАГО (Маш) 27	1		1					
	Эдик 26	1		2					
	10	1	1	1					
Всего №2		159	6	2	9				
№3 КАТЭК Сейран	1р (Бекор) 60	2	1	3				АГО - 10 Вилер - 10 Свд - 300 Мог - 600 Сопер - 400 5р - 2000	
	2р (Каро) 30	2	1	3					
	4р 50	2		3					
	Альберт (Алан) 17	-		1					
	Балучаса 38	-		1					
Всего №3		195	6	2	10				
№4 Спаш-ветр АЭРОПОРТ СН/С	Жека 20	1		2	4	4		Жека - 1000	
	Сабит 10	1		1	3	3			
	3	-		1					
	Арач (КМН-2) 27			1					
Итого	613	2	5	11	11	4	126		

1:10 000
48 700